

GUIA DOCENT DE CENTRES ISEACV
GUÍA DOCENTE DE CENTROS ISEACV

 Curs /Curso
2025/2026

1 Dades d'identificació de l'assignatura <i>Datos de identificación de la asignatura</i>					
Nom de l'assignatura <i>Nombre de la asignatura</i>	Tècniques de moviment/ Técnicas de movimiento				
Crèdits ECTS <i>Créditos ECTS</i>	3	Curs <i>Curso</i>	1º	Semestr e <i>Semestr e</i>	1º
Tipus de formació <i>Tipo de formación</i> bàsica, específica, optativa <i>básica, específica, optativa</i>	Bàsica/O bligatòria <i>Básica/ob ligatoria</i>	Idioma/es en que s'imparteix l'assignatura <i>Idioma/s en que se imparte la asignatura</i>			VALENCIÀ/ CASTELLANO
Matèria <i>Materia</i>	Moviment/ <i>Movimiento</i>				
Títol Superior <i>Título Superior</i>	Títol superior d'Art Dramàtic <i>Título Superior de Arte Dramático</i>				
Especialitat <i>Especialidad</i>	Direcció/ <i>Dirección</i>				
Centre <i>Centro</i>	ESCOLA SUPERIOR D'ART DRAMÀTIC DE VALÈNCIA <i>ESCUELA SUPERIOR DE ARTE DRAMÁTICO DE VALENCIA</i>				
Departament <i>Departamento</i>	Moviment/ <i>Movimiento</i>				
Professora responsable <i>Profesora responsable</i>	Cristina Soler Ferrando				
Correu electrònic <i>Correo electrónico</i>	c.solerferrando@iseacv.gva.es				

1.1 Objectius generals i contribució de l'assignatura al perfil professional de la titulació
Objetivos generales y contribución de la asignatura al perfil profesional de la titulación

L'assignatura contribueix al perfil professional del títol de Graduat o Graduada en Art Dramàtic en l'especialitat de Direcció, fonamentalment en el punt u de l'Ordre de 2 de novembre de 2011, de la Conselleria d'Educació, quan fa referència a un artista, creador, intèrpret i comunicador de signes que s'utilitza a si mateix com a instrument, integrant els seus recursos expressius, cos, veu i els seus recursos cognitius i emocionals, posant-los al servici de l'espectacle.

La asignatura contribuye al perfil profesional del título de Graduado o Graduada en Arte Dramático en la especialidad de Dirección, fundamentalmente en el punto uno de la Orden de 2 de noviembre de 2011, de la Conselleria de Educación, cuando hace referencia a un artista, creador, intérprete y comunicador de signos que se utiliza a sí mismo como instrumento, integrando sus recursos expresivos, cuerpo, voz y sus recursos cognitivos y emocionales, poniéndolos al servicio del espectáculo.

Objectius generals:

Objetivos generales:

Conéixer les diferents tècniques i mètodes per a l'elaboració de l'entrenament psico-físic de l'actor - director. Entrenament bàsic del cos com a eina necessària per la interpretació i la direcció escènica. El cos com a instrument de creació i expressió. L'acció física a l'escena. La dramatúrgia del cos.

Conocer las diferentes técnicas y métodos para la elaboración del entrenamiento psico-físico del actor. Entrenamiento básico del cuerpo como herramienta necesaria para la interpretación y la dirección escénica. El cuerpo como instrumento de creación y expresión. La acción física en la escena. La dramaturgia del cuerpo.

L'assignatura contribueix al perfil professional del títol de Graduat o Graduada en Art Dramàtic en l'especialitat de Direcció escènica, fonamentalment en el punt u de l'Ordre de 2 de novembre de 2011, de la Conselleria d'Educació, quan fa referència a un artista que contempla en el seu conjunt el procés de creació teatral i comprén, utilitza, coordina i gestiona els diversos llenguatges que participen en la creació d'un espectacle.

La asignatura contribuye al perfil profesional del título de Graduado o Graduada en Arte Dramático en la especialidad de Dirección escénica, fundamentalmente en el punto uno de la Orden de 2 de noviembre de 2011, de la Conselleria de Educación, cuando hace referencia a que el perfil profesional definido en la especialidad de Dirección Escénica y Dramaturgia corresponde al de un artista que contempla en su conjunto el proceso de creación teatral y comprende, utiliza, coordina y gestiona los diversos lenguajes que participan en la creación de un espectáculo.

Coneixements previs

Conocimientos previos

2 Competències de l'assignatura

Competencias de la asignatura

Ordre de 2 de novembre de 2011

Orden de 2 de noviembre de 2011

Competències transversals:

Competencias transversales:

CT 15. Treballar de forma autònoma i valorar la importància de la iniciativa i l'esperit emprenedor en l'exercici professional.

CT 15. Trabajar de forma autónoma y valorar la importancia de la iniciativa y el espíritu emprendedor en el ejercicio profesional.

Competències genèriques:

Competencias genéricas:

CG 2. Comprendre psicològicament i empatitzar per a entendre i sentir les vides, situacions i

personalitats alienes, utilitzant de manera eficaç les seues capacitats d'imaginació, intuïció, intel·ligència emocional i pensament creatiu per a la solució de problemes; desenvolupant la seua habilitat per a pensar i treballar amb flexibilitat, adaptant-se als altres i a les circumstàncies canviants del treball, així com la consciència i l'ús saludable del propi cos i de l'equilibri necessari per a respondre als requisits psicològics associats a l'espectacle.

CG 2. Comprender psicológicamente y empatizar para entender y sentir las vidas, situaciones y personalidades ajenas, utilizando de manera eficaz sus capacidades de imaginación, intuición, inteligencia emocional y pensamiento creativo para la solución de problemas; desarrollando su habilidad para pensar y trabajar con flexibilidad, adaptándose a los demás y a las circunstancias cambiantes del trabajo, así como la conciencia y el uso saludable del propio cuerpo y del equilibrio necesario para responder a los requisitos psicológicos asociados al espectáculo.

CG 3. Potenciar la consciència crítica, aplicant una visió constructiva al treball de si mateix i dels altres, desenvolupant una ètica professional que establisca una relació adequada entre els mitjans que utilitza i les finalitats que persegueix.

CG 3. Potenciar la conciencia crítica, aplicando una visión constructiva al trabajo de sí mismo y de los demás, desarrollando una ética profesional que establezca una relación adecuada entre los medios que utiliza y los fines que persigue.

CG 5. Fomentar l'expressió i creació personal, integrant els coneixements teòrics, tècnics i pràctics adquirits; mostrant sinceritat, responsabilitat i generositat en el procés creatiu; assumint el risc, tolerant el fracàs i valorant de manera equilibrada l'èxit social.

CG 5. Fomentar la expresión y creación personal, integrando los conocimientos teóricos, técnicos y prácticos adquiridos; mostrando sinceridad, responsabilidad y generosidad en el proceso creativo; asumiendo el riesgo, tolerando el fracaso y valorando de manera equilibrada el éxito social.

Competències específiques:

Competencias específicas:

CE 1. Dominar els recursos expressius necessaris per al desenrotllament de la interpretació.

CE 1. Dominar los recursos expresivos necesarios para desarrollo de la interpretación.

CE 3. Interaccionar amb la resta de llenguatges que formen part de l'espectacle.

CE 3. Interaccionar con el resto de lenguajes que forman parte del espectáculo.

3 Resultats d'aprenentatge Resultados de aprendizaje

RESULTATS D'APRENTATGE RESULTADOS DE APRENDIZAJE	COMPETÈNCIES RELACIONADES COMPETENCIAS RELACIONADAS
A. Coneixements: <i>Conocimientos:</i> A. 1. Comprendre, analitzar i reflexionar al voltant de les bases pràctiques de les tècniques de moviment. <i>A. 1. Comprender, analizar y reflexionar acerca de las bases prácticas de las técnicas de movimiento.</i> A. 2. Conèixer els principis bàsics de l'entrenament físic-actoral individual i els principis de l'anàlisi del moviment. <i>A. 2. Conocer los principios básicos del entrenamiento físicoactoral individual y los principios del análisis del movimiento.</i> A. 3. Conèixer la dramatúrgia del cos i l'espai. <i>A. 3. Conocer la dramaturgia del cuerpo y el espacio.</i>	CG2, CG3, CG5

A. 4. Conèixer el concepte d'acció física com a recurs dramàtic corporal i saber diferenciar entre moviment, gest i acció física. A. 4. Conocer el concepto de la acción física, como recurso dramático corporal y saber diferenciar entre movimiento, gesto y acción física. B. Habilitats: <i>Habilidades:</i> B. 1. Saber utilitzar els principis o lleis que regeixen el cos en moviment i el cos en l'espai. B. 1. Saber utilizar los principios o leyes que rigen el cuerpo en movimiento y el cuerpo en el espacio. B. 2. Saber utilitzar l'anàlisi del moviment. B. 2. Saber utilizar el análisis del movimiento. B. 3. Saber utilitzar els principis que defineixen l'acció física en l'escena. B. 3. Saber utilizar los principios que definen la acción física en la escena. C. Actituds: <i>Actitudes</i> C. 1. Ser capaç de treballar individualment i de forma autònoma. C. 1. Ser capaz de trabajar individualmente y de forma autónoma. C. 2. Desenvolupar la capacitat d'observació i anàlisi. C. 2. Desarrollar la capacidad de observación y análisis.	CE1, CE3 CT 15
---	------------------------------

4 Continguts de l'assignatura i organització temporal de l'aprenentatge Contenidos de la asignatura y organización temporal del aprendizaje	
Descripció per blocs de contingut, unitats didàctiques, temes,... <i>Descripción por bloques de contenido, unidades didácticas, temas...</i>	Planificació temporal <i>Planificación temporal</i>
UNITATS TEMÀTIQUES DE L'ASSIGNATURA UNIDADES TEMÁTICAS DE LA ASIGNATURA 1.- UNITATS PRÀCTIQUES UNIDADES PRÁCTICAS. UNITAT 1. El cos humà i el seu funcionament. Fisiologia de l'exercici. Anatomia bàsica. Els segments del cos. Jocs motrius adaptats a l'espai. Improvisació i creativitat. UNIDAD 1. El cuerpo humano y su funcionamiento. Fisiología del ejercicio. Anatomía básica. Los segmentos del cuerpo. Juegos motrices adaptados al espacio. Improvisación y creatividad.	Primeres 2 setmanes / Primeras dos semanas

UNITAT 2. Consciència corporal. La tensió relaxació. La tensió-relaxació. Introversió i extraversió. La plàstica del moviment. Els diferents centres d'acció-emoció en el cos. Acció versus emoció. El cos en l'espai. Direccions. Ritmes. <i>UNIDAD 2.</i> <i>Conciencia corporal. La tensión relajación. Introversión y extroversión. La plástica del movimiento. Los distintos centros de acción-emoción en el cuerpo. Acción versus emoción. El cuerpo en el espacio. Direcciones. Ritmos.</i> UNITAT 3. Moviment, gest i acció. Anàlisi del moviment. Segmentació de l'acció. Direccionalitat. Principi i final de l'acció. <i>UNIDAD 3. Movimiento, gesto y acción. Análisis del movimiento. Segmentación de la acción. Direccionalidad. Principio y final de la acción.</i> UNITAT 4. Dramaturgia corporal. L'acció del personatge a l'escena. Justificació de l'acció.. <i>UNIDAD 4.</i> <i>Dramaturgia corporal. La acción del personaje en la escena. Justificación de la acción.</i>	Setmanes 3, 4 i 5 / Semanas 3, 4 i 5 Setmanes 6, 7 i 8 / Semanas 6, 7 i 8 Setmanes 9 a 15 / Semanas de 9 a 15
2.- UNITATS TEÓRIQUES. UNIDADES TEÓRICAS. UNITAT 1. Estudi de la evolució del concepte de “treball físic de l'actor” i les tècniques utilitzades, a partir del treball de Jerzy Grotowski, Eugeni Barba i Thomas Richards. <i>UNIDAD 1. Estudio de la evolución del concepto de “trabajo físico del actor” y las técnicas utilizadas, a partir del trabajo de Jerzy Grotowski, Eugeni Barba y Thomas Richards.</i> UNITAT 2. L'acció escènica. L'Acció psicofísica. L'acció sobre el partener i l'acció autònoma. L'acció física i el text. <i>UNIDAD 2. La acción escénica. La acción psicofísica. La acción sobre el partener y la acción autónoma. La acción física y el texto.</i>	Setmanes 1 a 15/ Semanas 1 a 15 Setmanes 9 a 15/ Semanas 9 a 15
5 Activitats formatives Actividades formativas	

5.1 Activitats de treball presencials 60% <i>Actividades de trabajo presenciales</i>			
ACTIVITATS <i>ACTIVIDADES</i>	Metodologia d'ensenyança-aprenentatge <i>Metodología de enseñanza-aprendizaje</i>	Relació amb els Resultats d'Aprenentatge <i>Relación con los Resultados de Aprendizaje</i>	Volum treball (en nº hores o ECTS) <i>Volumen trabajo (en nº horas o ECTS)</i>
Classe TEÒRICA Clase TEÓRICA	Exposició de continguts per part del professor o en seminaris, anàlisi de competències, explicació i demostració de capacitats, habilitats i coneixements en l'aula. <i>Exposición de contenidos por parte del profesor o en seminarios, análisis de competencias, explicación y demostración de capacidades, habilidades y conocimientos en el aula.</i>	A1, A2, A3, A4 B1, B2, B3 C2	10h
Classes pràctiques Clases prácticas	Sessions de treball en grup supervisades pel professor. Estudi de casos, projectes, tallers, problemes, estudi de camp, aula d'informàtica, laboratori, visites a exposicions/concerts/representacions/ audicions..., cerca de dades, biblioteques, en Internet, etc. Construcció significativa del coneixement a través de la interacció i activitat de l'alumne. <i>Sesiones de trabajo grupal en grupos supervisadas por el profesor. Estudio de casos, proyectos, talleres, problemas, estudio de campo, aula de informática, laboratorio, visitas a exposiciones/conciertos/ representaciones/audiciones..., búsqueda de datos, bibliotecas, en Internet, etc. Construcción significativa del conocimiento a través de la interacción y actividad del alumno.</i>	A2, A3, A4 B1, B2, B3 C1, C2	25h
Exposició treball en grup <i>Exposición trabajo en grupo</i>	Aplicació de coneixements interdisciplinaris. <i>Aplicación de conocimientos interdisciplinares.</i>	A1 C1, C2	8h
Tutoria <i>Tutoría</i>	Atenció personalitzada i en grup reduït. Període d'instrucció i/o orientació realitzat per un tutor/a amb l'objectiu de revisar i discutir els materials i temes presentats en les classes, seminaris, tallers, lectures, realització de treballs, projectes, etc. <i>Atención personalizada y en pequeño grupo. Periodo de instrucción y/o orientación realizado por un tutor/a con el objetivo de revisar y discutir los materiales y temas presentados en las clases, seminarios, talleres, lecturas, realización de trabajos, proyectos, etc.</i>		
Avaluació <i>Evaluación</i>	Conjunt de proves (audicions, orals i/o escrites) empleades en l'avaluació inicial, formativa o additiva de l'alumne.	A1, A2, A3, A4 B1, B2, B3 C1, C2	2h

	<i>Conjunto de pruebas (audiciones, orales y/o escritas) empleadas en la evaluación inicial, formativa o aditiva del alumno.</i>		
SUBTOTAL			45h
5.2 Activitats de treball autònom 40% <i>Actividades de trabajo autónomo</i>			
ACTIVITATS <i>ACTIVIDADES</i>	Metodologia d'ensenyança-aprenentatge <i>Metodología de enseñanza-aprendizaje</i>	Relació amb els Resultats d'Aprenentatge <i>Relación con los Resultados de Aprendizaje</i>	Volum treball (en nº hores o ECTS) <i>Volumen trabajo (en nº horas o ECTS)</i>
Treball autònom <i>Trabajo autónomo</i>	Estudi de l'alumne/a: preparació i pràctica individual de lectures, textos, interpretacions, assajos, resolució de problemes, projectes, seminaris, tallers, treballs, memòries,... per a exposar, interpretar o entregar durant les classes teòriques, classes pràctiques i/o tutories de grup reduït. <i>Estudio del alumno/a: preparación y práctica individual de lecturas, textos, interpretaciones, ensayos, resolución de problemas, proyectos, seminarios, talleres, trabajos, memorias,... para exponer, interpretar o entregar durante las clases teóricas, clases prácticas y/o tutorías de pequeño grupo.</i>	A1, A2, A3, A4 B1, B2, B3 C1, C2	15h
Estudi pràctic <i>Estudio práctico</i>	Preparació en grup de lectures, textos, interpretacions, assajos, resolució de problemes, projectes, seminaris, tallers, treballs, memòries,... per a exposar, interpretar o entregar durant les classes teòriques, classes pràctiques i/o tutories de grup reduït. <i>Preparación en grupo de lecturas, textos, interpretaciones, ensayos, resolución de problemas, proyectos, seminarios, talleres, trabajos, memorias,... para exponer, interpretar o entregar durante las clases teóricas, clases prácticas y/o tutorías de pequeño grupo.</i>	A1, A2, A3, A4 B1, B2, B3 C1, C2	10h
Activitats complementàries <i>Actividades complementarias</i>	Preparació i assistència a activitats complementàries com tallers, exposicions, concerts, representacions, congressos, conferències,... <i>Preparación y asistencia a actividades complementarias como talleres, exposiciones, conciertos, representaciones, congresos, conferencias,...</i>	A1, C2	5h
SUBTOTAL			30h
TOTAL			75h

6 Sistema d'avaluació i qualificació

Sistema de evaluación y calificación

6.1 Instruments d'avaluació

Instrumentos de evaluación

Proves escrites (proves objectives, de desenvolupament, mapes conceptuals,...), exposició oral, treballs dirigits, projectes, tallers, estudis de cas, quaderns d'observació, portafolio,...
Pruebas escritas (pruebas objetivas, de desarrollo, mapas conceptuales,...), exposición oral, trabajos dirigidos, proyectos, talleres, estudios de caso, cuadernos de observación, portafolio,...

INSTRUMENT D'AVALUACIÓ INSTRUMENTO DE EVALUACIÓN	Resultats d'Aprenentatge avaluats Resultados de Aprendizaje evaluados	Percentatge atorgat (%) Porcentaje otorgado (%)
- Quadern d'anotacions d'observació diària: comprensió del treball proposat. Portafolio. - Cuaderno anotaciones de observación diaria: comprensión del trabajo propuesto. Portafolio.	A1, A2, A3, A4	10%
- Treball tècnic i creatiu: progressió tècnica i creativa. - Trabajo técnico y creativo: progresión técnica y creativa.	B1, B2, B3	50%
- Evolució individual i amb relació amb el grup. - Evolución individual y en relación al grupo.		5%
- La participació activa i positiva de l'alumne en les classes. - La participación activa y positiva del alumno en las clases.	C1, C2	20%
- Presentació dels treballs proposats. - Presentación de los trabajos propuestos.		10%

6.2 Criteris d'avaluació i dates d'entrega

Criterios de evaluación y fechas de entrega

6.3 Sistemes de recuperació

Sistemas de recuperación

Per a l'alumnat que ha suspès o no ha seguit el desenvolupament normal de les classes – criteris i dates d'entrega)

Para el alumnado que ha suspendido o no ha seguido el desarrollo normal de las clases – criterios y fechas de entrega)

L'estudiant que es trobe en aquesta circumstància haurà de realitzar, en la primera i/o segona convocatòria, un examen de la part pràctica de l'assignatura que versarà sobre les unitats pràctiques 1 a 4 i la unitat teòrica.

El estudiante que se encuentre en esta circunstancia deberá realizar un examen, en la primera i/o segunda convocatoria, de la parte práctica de la asignatura, que versará sobre las unidades prácticas 1 a 4 y la unidad teórica.

L'estudiant haurà de presentar un diari de les sessions de treball en el qual inclourà la descripció detallada de les accions utilitzades, així com el procés de creació dels materials.

El estudiante deberá presentar un diario de las sesiones de trabajo en el que incluirá la descripción detallada de las acciones utilizadas, así como el proceso de creación de los materiales.

També haurà de lliurar el treball de la unitat teòrica si no ho va fer en el seu moment.

También deberá entregar el trabajo de la unidad teórica si no lo hizo en su momento.

Els criteris d'avaluació són els mateixos en la primera i la segona convocatòria.

Los criterios de evaluación son los mismos en la primera y la segunda convocatoria.

7

Bibliografia

Bibliografía

- GROTOWSKI, J. (2000). *Hacia un teatro pobre*. México: Ed. siglo XXI.
- RICHARDS, T. (2005). *Trabajar con Grotowski sobre las acciones físicas*. Barcelona: Alba Editorial.
- DIAZ, M. (2016). *La puesta en escena*. Alemania: Fahnauer Verlag.
- ARTAUD, A. (2010). *El teatro y su doble*. Edhasa.
- BARBA, E. (2000). *La tierra de cenizas y diamantes: mi aprendizaje en Polonia*. Ed. Octaedro.
- BARBA, E. (2009). *La canoa de papel: tratado de antropología teatral*. Argentina: Ed. Catálogos.
- BARTAL, L., NE'EMAN, N. (2010). *Conciencia del Movimiento y creatividad*. Madrid: Ed. Dilema.
- BERRY, C. (2014). *Texto en acción*. Madrid: Ed. Fundamentos.
- CHEJOV, M. (2017) *Sobre la técnica de la actuación*. Alba Editorial.
- GROTOWSKI, J. (2009). *Teatre i més enllà*. Barcelona: Fragmenta Editorial.
- LABAN, R. (1987). *El dominio del Movimiento*. Madrid: Ed. Fundamentos.
- MOTOS, T., García, L. (2001). *Práctica de la expresión corporal*. C. Real: Ed. Ñaque.
- STANISLAVSKI, K. (1994). *Ética y disciplina. Método de acciones físicas*. México: Escenología.
- RUIZ, B. (2008). *El arte de actor en el siglo XX*. Bilbao: Artezblai.
- OIDA, Y., MARSHALL, L. (2010). *El actor invisible*. Alba Editorial, 2010